

Albert József a „tiszteletbeli szociális munkás”

2019. november 16-án életének hetvenhatodik évében elhunyt Albert József szociológus a Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola szociális munka szakjának egykori tanszékvezetője, professor emeritusa.

Szeretett Tanszékvezetőnk 1969-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetemen magyar nyelv és irodalom, valamint népművelés szakon szerezte meg első diplomáját, tíz évvel később ugyanezen az egyetemen doktori fokozatot, nem sokkal ezt követően pedig szociológia diplomát szerzett. Amikor az egyetemi éveiről mesélt mindig szóba hozta az Eötvös Kollégiumot, amelyhez tartozni meghatározó élmény volt a számára. A szociológia tudomány iránti elhivatottságból végül a szociológia tudományágból kandidált, de életpályája, a veszprémi szociális ügyekben való aktív részvétele alapján méltán érdemelhetné ki a „tiszteletbeli szociális munkás” címet is.

Jóska a Veszprémi Egyetemi munkássága előtt Vonyarcvashegyen és Veszprémben dolgozott népművelőként. Az itt eltöltött időszak tapasztalatait közös munkáink során is gyakran emlegette. Akik ismerjük sosem felejtjük el, milyen szenvedélyesen, szemléletesen tudott mesélni valamennyi munkahelyén szerzett tapasztalatáról, a munkája során megismert emberekről, szervezeti viszonyokról, helyi életkörülményekről. Történeteit nagy élvezettel hallgattuk, és mindeközben kirajzolódott számunkra a pályája kezdetén Vonyarcvashegyen művelődési házat vezető, a helyi emberek közművelődési, kulturális szükségleteire megoldásokat kínáló, rendkívüli szociális érzékenységgel megáldott népművelő közösségi munkája, ha úgy adódott (és mai terminológiával élve) közösségi szociális munkája. A közösségi munka mellett a csoportmunkákba is belekóstolt, volt például ifjúsági csoportja és asszony csoportja is. Már népművelőként is kutatott és publikált, talán éppen írásainak köszönhetően került 1984-ben a Veszprémi Egyetemre (Pannon Egyetem). Felsőoktatási pályafutása innentől kezdve töretlen, a tanítás, a tudományos munka élete végéig szívügye maradt. A Pannon Egyetemen csaknem húsz évig oktatott, még néhány évet azt követően is, hogy 1997-ben meghívást kapott a Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskolára. Rövid idővel ezután, a veszprémi szociális munka szak történetének egy nehéz időszakában vállalta az általa is igen becsült alapítók, Csáky Pallavicini Roger és Dr. Tomcsányi Teodóra indította szak újraszervezését.

Óriási
mindezt, a
tárgyához
helyi vagy
számító
Korszerű,

2. Tanévzáró, 2009.

elméletét és gyakorlatát jól megalapozó tantervi hálót vezetett be, nálunk már az ő idejében gyakorlatorientált volt a szociális munkás képzés, a hallgatókat és kollégáit folyamatosan motiválta a kutató munkára, publikálásra, és külföldi tananyagot is adaptált. A tanszéki munkát bekapcsolta a város szociális

odaadással tette
szociális munka szinte
valamennyi
szakterületéhez,
hívott szociális területen
elhivatottan dolgozó
más településeken már
szaktekintélynek
szakembereket.
a szociális munka

vérkeringésébe: szakmai konferenciákat-, továbbképzéseket szervezett, olyan területeken ösztönzött és végzett maga is kutatásokat – szociális munka megközelítéséből szükségletfelméréseket – melyek feltárására korábban szakmai kapacitás hiányában nem igen volt lehetőség. Többek között publikált a veszprémi romák szociális helyzetéről, a szociális munkások kiégésének megelőzési lehetőségéről, irányításával felmértük a városban élő pszichés zavarral küszködő emberek életkörülményeit, az agresszió jelenlétét a veszprémi általános iskolákban, visszacsatolást végzett a főiskolánkon szociális munkásként végzett hallgatók szakmai pályájuk alakulásáról. Személy szerint számomra nagy élmény volt vele együtt részt vennem egy a veszprémi Házgyári úton elgettősodott közösség problémáinak felmérésében. A tízemeletes épületben heteken keresztül készítettük az interjúkat. Jóska közvetlensége, empátiája, nyitottsága hamar utat talált a nehéz sorsú emberek felé és mindannyiunk számára követendő mintául szolgált. Szociológusi identitását mindig megőrizte, az oktatott tárgyak (szociológia, környezetszociológia, kisebbségsszociológia, devianciaszociológia, oktatásszociológia, szociális kutatás, stb.) alapvetően a szociológia tudományához kötődtek, de helyi tevékenysége bevészte nevét a veszprémi szociális munka történetébe is. Működtette a szociális munkás képzést, jó viszonyt alakított ki és ápolt a terepintézményeinkkel, tereptanárainkkal, az Iskolaszövetséggel, országos szakmai konferenciákon vett részt, aktív szerepet vállalt a város szociális ügyeiben (elkészítettük Veszprém város idősügyi stratégiáját, több mint tíz éven keresztül vizsgáltuk felül a város és a kistérség szociális koncepcióit). Munkája elismeréseként 2010. november 15-én Veszprém városa Hornig-díjat, 2015 szeptemberében a Veszprémi Főegyházmegye Szent Gellért-díjat adományozott a számára.

Pályája alatt 14 könyv, kismonográfia, 33 könyvrészlet, 73 cikk, tanulmány, 2 jegyzet szerzője/társszerzője volt és 11 könyv szerkesztője. 1984 óta az MTA VEAB Szociológia munkabizottságának tagjaként, 1994 és 2000 között a titkáráként, 1990-től a Magyar Szociológiai Társaság tagjaként, 1996-tól a MTA köztestületi tagjaként, 1994 és 2000 között a Magyar Szociológiai Társaság Felsődunántúli Szervezetének elnökeként, 1993 és 2000 között a Európai Rurál Szociológiai Társaság tagjaként, 1989 és 2006 között a TIT Veszprém városi szervezetének elnökeként, 2001 és 2003 között a MAB Szociológiai Bizottság tagjaként, 1980 és 1991 között, a Horizont c. folyóirat szerkesztőségi tagjaként, 2002 óta a Studia Wesprimiensia c. folyóirat rovatvezetője, 2002-től 2010-ig a Veszprém város Szociális Alapítványa kuratóriumának tagjaként közéleti tevékenysége is kiemelkedő volt.

Érdeklődése túlmutatott szakmai hivatásán. Szerette a szépirodalmat, figyelemmel kísérte a közügyeket, aktuálpolitikai történéseket, jártas volt történelemben, érdeklődött a pszichológia irányába, és – különösen miután legkisebb fia művészeti pályát választott – a művészetek és régiségek iránti fogékonysága is megmutatkozott. Mindemellett maradt ideje legkedveltebb időtöltésére, a kertészkedésre is.

Élete utolsó éveiben szülőfaluja, az alig 200 lakost számláló Bácsszentgyörgy helytörténetét szerette volna megírni. A tőle megszokott alaposággal kutatott: levéltárakba járt, adatokat gyűjtött, számtalan interjú elkészített. Bácsszentgyörgy lakossága készséggel állt a rendelkezésére, nagyon megszerették a „Tanár Urat”, aki az ő kis falujukban született, szegény paraszti családból indult onnan útnak, hogy aztán a fent bemutatott rendkívül gazdag életpályát bejárhatta. Szakmai életútja mellett családi élete is örömmel töltötte el, feleségével (Szövényi Éva pszichológussal) három gyermeket neveltek fel, akik – biztosan nem véletlen – mindannyian sikeres szakemberek és a felsőoktatásban dolgoznak.

Albert József kivételes szakmai munkája mindenképpen elismerést érdemel, de mi, akik vele dolgozhattunk nem csupán, és nem elsősorban ezért szerettük őt. 23 évet dolgoztunk együtt olyan családias, védett környezetben, amelyet nem sok munkahely mondhat a magáénak. A tanszéki értekezletek, a közös publikálások, a szociotáborok vidám hangulatát, a köztünk kialakult szeretetteli köteléket nem tudom, talán nem is annyira célja egy szakmai oldalon közzétett, elsősorban a pályautat méltató búcsúban felidézni. De mégis:

Kedves Jóska!

Április 29-én lettél volna 76 éves. Tavaly még szeleteltük a tortádat a tanszéken. Tudtuk, hogy beteg vagy, csodáltuk, milyen méltósággal viselted a betegséged, és amíg csak erőd engedte megtartottad az órádat. Nem akartuk elhinni, hogy egyszer csak már nem jössz többé, amikor lépteket hallunk a folyosón a mai napig várjuk, hogy kinyitod az ajtót.

Két évvel ezelőtti képpel zárom soraimat: Kolozsváron a házsongárdi temetőben vagyunk. (Mindig is érdekelték téged a települések temetői. Szociotáborok során gyakran, a magad természetes és szociológusi vénával áldott kíváncsiságával jártuk együtt veled a temetőket.) November van és leesett a hó, a domboldal lankáján előttünk terül a temető, napsütötte fehérség ragyogja be a sírokat. Olyan békés és nyugalmas minden. Te minden érdekességre rácsodálkozol, én pedig arra csodálkozom rá, aki vagy, ahogyan rácsodálkozol a dolgokra. Dsida Jenő író és költő síremlékénél sokáig időzünk, a hideg sem veszi kedvedet attól, hogy többször is elolvassd az emléktáblába vésett idézetet:

„Megtettem mindent, amit megtehettem,
Kinek tartoztam, mindent megfizettem,
Elengedtem mindenki tartozását,
Felejtsd el arcom romló földi mását”

Mindannyiunk nevében szeretettel emlékezem Rád!

Kalocsai Adrienn, a VHF Szociális Munka Tanszék főállású oktatója, 2020. 05. 06.